

Smittevern i hode og handling

Forfatter

Lisbeth Hektoen, HT-sau

Sammendrag

Sauenæringa har selv hoved - ansvaret for å opprettholde en god dyrehelsestatus. Det er også næringa selv som har den største langsiktige gevinsten av dette. NSG satt ned en arbeidsgruppe i 2010 som hadde som mål å komme med forslag til tiltak for å bedre det generelle smittevernet i saueholdet. I denne artikkelen kan du lese litt om hva saueholdet bør verne seg mot, og det gis noen generelle anbefalinger om smittevern.

Publisert

2010

Referanse

Sau og Geit nr. 6/2010

Utskriftsdato

07.12.2023 www.fag.nsg.no

Smittevern i hode og handling

Sauenæringa har selv hovedansvaret for å opprettholde en god dyrehelsestatus. Det er også næringa selv som har den største langsiktige gevinsten av dette. NSG ønsker å ta smittsomme sykdommer på alvor og har satt ned en arbeidsgruppe som skal komme med forslag til tiltak for å bedre det generelle smittevernet i saueholdet. I 2011 vil det bli mye fokus på dette temaet i organisasjonen.

Mange forhold gjør at risikobildet i sauenæringa er i endring. Import av levende dyr, kombinert med mindre restriksjoner og kontroll fra det offentlige sin side, betyr økt risiko for nye sykdommer. Mangelfulle rutiner for smittevern kan medføre at slike sykdommer kan spres over store områder før de oppdages. Økt reiseaktivitet og bruk av utenlandsk arbeidskraft, ikke minst på gårdsbruk, utgjør også en risiko. Videre skjer det strukturendringer i retning større flokker, noe som innebærer økt smittepress i det enkelte fjøs og større konsekvenser når smittsomme sykdommer bryter ut.

Arbeidet med å sanere sykdom hos geit i prosjekt *Friskere geiter* er omfattende og mange besetninger er nå ferdig sanert. Fare for re-smitte fra sau til geit, spesielt når det gjelder byllesjuka, er en utfordring mange steder. Også den som ikke selv driver med geit har et ansvar for å ta vare på resultatene i prosjekt *Friskere geiter*. Alle disse faktorene gjør det viktig og nødvendig med fokus på smittevern i saueholdet.

Hva skal vi verne oss mot?

Vi har en relativt god situasjon i Norge når det gjelder alvorlige smittsomme sykdommer som mædi og skrapesjuka. Det er ingen selvfølge, men skyldes hovedsakelig at myndighetene

Saueholdet er avhengig av fellesbeiter. Derfor er det viktig med smittereduserende tiltak ved sanking og skilling; lavere dyretetthet, kortest mulig kontakttid mellom flokker og drenerende underlag i sanke- og skillekvever. (Foto: Grethe Ringdal)

opp gjennom åra har gått inn med omfattende, for mange smertefulle, tiltak for å bekjempe sykdommene. Siden 2008 er det brukt store ressurser på å overvåke situasjonen når det gjelder virussjukdommen blåtunge, og

både næringa selv og det offentlige har brukt mye ressurser på å kartlegge og bekjempe spredning av alvorlig fotråte. Antakeligvis vil vi få flere slike nye bekjentskaper i åra som kommer. Da gjelder det å ha gode hverdagsrutiner

som begrenser smittespredning og forhindrer at sjukdommene er «over alt» før vi oppdager at vi har dem. Da blir også bekjempelsen mindre smertefull.

Det er imidlertid ikke bare slike alvorlige smittsomme sjukdommer (A- og B-sjukdommer) det er viktig å beskytte seg mot. Like viktig er «hverdagssmitte» som koli-infeksjoner, munnskurv, parasitter m.m. Når det gjelder sistnevnte så er innvollsparasitten *Nematodirus battus* et godt eksempel på effektiv smittespredning. Etter at den ble importert fra Skottland til Jæren med suffolk-sau på slutten av 1950-tallet, er den spredd til store deler av landet. Uavhengig av import kan vi på samme måte, dersom vi ikke er påpasselige, gradvis spre innvollsparasitter som er resistente mot medikamenter. Dette problemet begynner nå å dukke opp i deler av landet og kan følge med som «nissen på lasset» ved kjøp og salg av livdyr eller spres mellom besetninger gjennom annen livdyrkontakt, inkludert fellesbeiter.

Anbefalinger om smittevern

Det vil aldri være mulig å beskytte seg 100% mot all smittsom sjukdom. Driftsformen i saueholdet, med bruk av fellesbeiter og et avlssystem som gjør det nødvendig med en viss overføring av livdyr mellom besetninger, gjør at man ikke kan få til helt «vann-tette» systemer. Likevel er det viktig å redusere risikoen for smitteoverføring så godt som mulig på så mange områder som mulig. Det gjør den totale risikoen for utbrudd av smittsomme sjukdommer mindre.

I første omgang vil arbeidsgruppa komme med anbefalinger om smittevern i forbindelse med livdyrkontakt, beite, utstyr og persontrafikk. Det handler i stor grad om gode hverdagsrutiner og om å ha smittevern i bevisstheten i alt daglig virke. På sikt bør det også være et mål å gjøre kontaktnettet i saueholdet vesentlig mindre, og man bør få bedre systemer for dokumentasjon av helsestatus ved salg av livdyr. Det er langsiktig arbeid som må ta tid å gjennomføre, men nettopp derfor må man begynne å tenke på det nå.

Av Lisbeth Hektoen, HT-sau og
Kristin Bakke Lajord,
styremedlem i NSG og leder av
arbeidsgruppa

Norges største og beste utvalg av dyrehengere

Jyfa dyrehenger for traktor

Bateson traktorhenger, leveres i en og to etg.

Bateson Bil-Sau-Varehenger

Bateson bilhenger, leveres i en og to etg.

MYHRES maskinomsetning AS

3158 Andebu - Tlf 33 44 00 76

www.myhresmaskin.no

STREKKMETALL

Løst eller på selvbærende ramme

Gunstige priser!
Be om tilbud.

- Strekkmetallrister
- Innredninger
- Ferister
- Drikkerenner

Navn: .....

Adresse: .....

Tlf.: .....

Sogneprodukter

6891 VIK I SOGN

Tlf. 57 69 83 40 · Fax 57 69 83 49 · www.sopro.no

*Vi ønsker alle våre
lesere og samarbeidspartnere
en riktig god jul
og et godt nytt år!*

Sau og Geit